

Participatie Omgevingsvisie Nissewaard

Uitnodiging bij offerteaanvraag (CZINK22-10-41), november 2022

In 2023 start gemeente Nissewaard met het opstellen van een omgevingsvisie: een integrale visie op de toekomst van de fysieke leefomgeving. Dat doen we met iedereen die zich betrokken voelt bij de toekomst van Nissewaard.

Wat voor gemeente wil Nissewaard in de toekomst zijn? Wat is het antwoord op de behoefte aan extra woningen, de verandering in de Rotterdamse haven of de toenemende droogte en verzilting?

Dit is slechts een greep uit de vele vragen waar Nissewaard mee te maken krijgt. Door samen het antwoord op deze vragen te zoeken genereren we draagvlak en vooral ook betrokkenheid. Zodat het straks ook een visie van alle betrokkenen is. Immers ook bij de realisatie van de omgevingsvisie zullen deze partijen een belangrijke rol spelen.

Met deze aanvraag nodigen we partijen uit ons daarbij te helpen. Deze aanvraag richt zich op de begeleiding van het participatieproces en op de communicatie rond de omgevingsvisie. Communicatie en participatie gaan hier immers hand in hand: van het werven van mensen om mee te doen, tot het transparant communiceren over wat er met de inbreng gebeurt en hoe dit in de uiteindelijke visie is verwerkt. Voor de inhoudelijke invulling van de omgevingsvisie zelf zetten we een aparte uitvraag uit.

1 Scope

Met deze uitvraag nodigen we bureaus uit een offerte uit te brengen voor de begeleiding van het participatieproces, inclusief communicatie, bij het opstellen van een omgevingsvisie. We gaan hierbij uit van een intensief participatie- en communicatietraject. In dit document lichten we dit toe.

Voor de formele eisen m.b.t. de nationale aanbestedingsprocedure en de criteria waarmee we een bureau willen selecteren verwijzen we u naar de offerteaanvraag met kenmerk 'CZINK22-10-41 Participatie en communicatie in omgevingsvisietraject'. Daarnaast houdt het bureau gedurende het proces rekening met de inspraak- en participatieverordening van de gemeente Nissewaard (<https://lokaleregelgeving.overheid.nl/CVDR633228>).

De uitnodiging voor de invulling van het inhoudelijke deel van de omgevingsvisie is bijgevoegd als bijlage in de offerteaanvraag (Bijlage H' Uitnodiging Omgevingsvisie Nissewaard').

Participatie is visievorming

Participatie is verplicht in het kader van de Omgevingswet. Het past bij de rol van de gemeente als vertegenwoordiger van het algemeen belang. Participatie geeft stakeholders en inwoners de gelegenheid om betrokken te zijn bij de ontwikkeling van de leefomgeving. Daarnaast biedt participatie inzicht in wat er leeft en hoe de fysieke leefomgeving nu functioneert. Uiteindelijk zijn het vaak de inwoners die het beste weten wat er in hun directe woonomgeving speelt, en de stakeholders die in hun dagelijkse werkgebied de kansen het beste kunnen duiden.

Het gaat ons niet om 'iets wat we ook nog moeten doen'. We nemen participatie serieus en willen inwoners, stakeholders en ondernemers gedurende het hele proces actief betrekken bij de visievorming. Het gaat erom dat inwoners zich daadwerkelijk gehoord voelen en begrijpen welke keuzes er gemaakt worden en waarom. Dit kan alleen wanneer er ook iets met de inbreng gebeurt. Dat betekent niet dat individuele inwoners per definitie gelijk krijgen. Samen zoeken we naar een breed gedeelde basis of 'common ground'. Transparantie is daarbij essentieel.

Uiteindelijk stelt de gemeenteraad, als vertegenwoordiging van de samenleving, de omgevingsvisie vast. Om die reden wordt de participatie- en communicatiestrategie in een vroeg stadium met de raadsleden besproken.

Inwoners en stakeholders

Niet alle inwoners zullen zich betrokken voelen op het schaalniveau van de gehele gemeente. Het voorstel is daarom de inbreng van inwoners op twee schaalniveaus te doen plaats vinden:

- Wat voor gemeente wilt u dat Nissewaard is (gehele gemeente)?
- Wat kunt u daar vanuit uw direct woonomgeving, bijvoorbeeld met uw wijk of buurt, aan bijdragen?

Dit sluit ook aan op de kern- en wijkgerichte aanpak waar de gemeente voor staat.

We vragen om met inventieve ideeën te komen, gericht op het bereiken en mee laten doen van zo veel mogelijk inwoners, ondernemers en stakeholders. Binnen de gemeente zijn al een aantal kanalen beschikbaar, zoals een internetpanel, jeugdpanel, kindergemeenteraad of kernplatform. Extra aandacht is nodig om naast 'gangbare insprekers' en betrokkenen ook moeilijk bereikbare groepen te betrekken. Juist het bereik van deze groepen kan de omgevingsvisie een visie van iedereen maken. Van belang is deze doelgroepen te identificeren, om op basis daarvan de juiste middelen in te zetten ook deze groepen te betrekken.

Stakeholders hebben een belangrijke rol bij de uitvoering van de omgevingsvisie. Door de stakeholders vanaf het begin intensief te betrekken, kunnen zij aangeven waar zij mogelijkheden zien. Zo ontstaat draagvlak en slagkracht voor de uitvoering. We maken onderscheid tussen regionale stakeholders zoals de provincie en omliggende gemeenten en lokale stakeholders zoals ondernemers, verenigingen en scholen.

Communicatie en participatie

Participatie en communicatie gaan hand in hand. Gedurende het gehele proces, vanaf het bekendmaken tot het transparant verwerken van de resultaten van de inspraak, is een actieve inzet op communicatie nodig. Naast de 'standaard' gemeentelijke communicatie, zoals informeren over het proces of het bekend maken van de terinzagelegging of publicatie, is ook 'campagne-communicatie' nodig om inwoners en stakeholders actief te betrekken bij het proces.

Separaat een bureau voor de inhoud van de visie

Voor de inhoud van de omgevingsvisie huren we een separaat bureau in. Dit 'inhoudelijke bureau' levert de stukken aan die nodig zijn voor de participatie. Daarbij gaat het bijvoorbeeld om:

- Een samenvatting van de belangrijke beleidsstukken;
- Het duiden van de opgaven, ook cijfermatig, en daarmee de urgentie in beeld brengen;
- In beeld brengen van dilemma's, voorliggende vragen;
- Aanleveren van divers kaartmateriaal, zowel thematisch als visievormend.

Naast het participatie bureau neemt het 'inhoudelijke bureau' ook deel aan het participatietraject. Het inhoudelijk bureau luistert naar wat de participanten inbrengen, vat dit samen en stelt verdiepende vragen. Het resultaat van het participatietraject vormt de basis voor de op te stellen concept-omgevingsvisie. Het inhoudelijk bureau verwerkt de inbreng van de participatie zo transparant mogelijk, bijvoorbeeld door bij het opstellen van de visie (enkele) participanten te betrekken. Hierbij speelt ook communicatie een rol.

Na terugkoppeling, ook naar de participanten, verwerkt het inhoudelijke bureau alle inbreng in een omgevingsvisie. We vragen van het bureau wat verantwoordelijk is voor de communicatie en participatie hierin kritisch mee te lezen en denken zodat de visie leesbaar, begrijpelijk en herkenbaar is voor inwoners en stakeholders.

2 Context

De omgevingsvisie is een strategische visie op de leefomgeving, voor de lange termijn. Om deze visie op te stellen werven we dus een apart bureau, het maakt geen deel uit van voorliggende aanvraag. Het gaat bij de omgevingsvisie om een samenhangende visie die betrekking heeft op alle terreinen van de fysieke leefomgeving. De omgevingsvisie beschrijft de opgave waar Nissewaard voor staat. Centraal staat de vraag: wat voor gemeente wil Nissewaard zijn? Hoe ziet de gewenste toekomst voor Nissewaard eruit? Welke kwaliteiten wil Nissewaard beschermen en ontwikkelen?

Nissewaard staat voor forse opgaven die vragen om ingrepen in de fysieke leefomgeving. De inwoners van Nissewaard waarderen hun omgeving vaak hoog, in de landelijke ranglijsten zien we een ander beeld. Actueel is het woningtekort. Ook hebben we te maken met veranderingen in het klimaat, met in de landbouw droogte en op den duur verzilting als gevolg. En er spelen grote vraagstukken op het gebied van energie. Stijgende energiekosten vergroten het risico op een tweedeling in de maatschappij, met meer armoede als gevolg. Onderwijsachterstand speelt daarbij een rol. In Nissewaard zien we ook risico's in de afhankelijkheid van de haven. Spijkenisse staat voor andere opgaven dan de dorpen of het landelijk gebied. Ieder gebied vraagt om een andere aanpak.

Hoe gaan we hiermee om? Ondertussen is er het besef dat ruimte schaars is en het steeds belangrijker wordt om opgaven niet naast elkaar maar in relatie tot elkaar te benaderen. Om de opgaven het hoofd te bieden is een integrale omgevingsvisie nodig die richting geeft aan ruimtelijke ontwikkelingen en mogelijke koppelkansen in beeld brengt.

Onze inzet is om te komen tot een heldere en compacte visie, met een uitnodigend karakter. De visie is voor iedereen inzichtelijk. Het accent ligt op inspiratie in plaats van kaders. Teksten zijn begrijpelijk en worden met beelden ondersteund. Er is aandacht voor de verschillende schaalniveaus en verschillende type gebieden. Van Nissewaard als onderdeel van de metropool Rotterdam-Den Haag en de Zuid-Hollandse Delta tot de directe leefomgeving. Inwoners en stakeholders herkennen zich in de visie. Misschien zijn zij het niet met alles eens, zij begrijpen hoe de visie tot stand is gekomen en waarom bepaalde keuzes zijn gemaakt. Dat geldt ook voor de ambtelijke organisatie.

De Omgevingswet en de opgaven waar Nissewaard voor staat vragen om een andere manier van werken. Gemeente en stakeholders zullen de handen ineen moeten slaan. De gemeente nodigt alle partijen uit om aan het gewenste toekomstbeeld uit de omgevingsvisie bij te dragen. En ook zelf draagt zij hieraan bij. Bijvoorbeeld met programma's en actieplannen. Bij de beoordeling van initiatieven wordt in eerste instantie beoordeeld hoe het bijdraagt aan het algemeen belang. Het zorgt er ook voor dat goede initiatieven (kansen) sneller van de grond komen. Is het belang voor de gemeente overtuigend? Dan kan de gemeente het omgevingsplan hierop aanpassen. Het is uiteindelijk aan de raad hierover te besluiten. En daarnaast blijven natuurlijk de (wettelijke) regels gelden.

3 Aanpak

Het doel is dat de gemeentelijke organisatie tijdens het gehele traject leert van het te doorlopen proces dit geldt voor alle stappen in het participatietraject. We willen op hoofdlijnen de volgende stappen zetten.

Periode	Stappen participatie	Inhoudelijke stappen (door separaat in te huren bureau)
Februari / Half April 2023	Vorbereiding participatie • Participatiestrategie opstellen • Communicatiestrategie opstellen • Inventariseren doelgroepen en stakeholders • Per doelgroep bepalen hoe we deze kunnen bereiken • Vorbereiden campagne	Inventarisatie en analyse • Welk beleid ligt er? • Welke kernkwaliteiten kent Nissewaard (zowel fysiek, sociaal als economisch)? • Welke opgaven komen er op Nissewaard af? • Met welke onzekerheden moet we rekening houden? • Welke dilemma's doen zich voor? Voor welke keuzes staat Nissewaard?
Half April / Juni 2023	Participatie • Ca. 30 ontmoetingen met inwoners (per wijk/kern) en stakeholders (thematisch) • Minimaal één centraal gesprek/stadsdebat • Andere participatiemiddelen inzetten om moeilijk bereikbare groepen toch te bereiken	Participatie • Welke kernkwaliteiten zien inwoners en stakeholders (zowel fysiek, sociaal als economisch)? • Welke opgaven zien inwoners en stakeholders op zich afkomen? • Wat voor gemeente wil Nissewaard zijn? Hoe ziet de gewenste toekomst voor Nissewaard eruit? • Welke keuzes wil Nissewaard maken?

Periode	Stappen participatie	Inhoudelijke stappen (door separaat in te huren bureau)
Juli / September 2023	Voorbereiding terugkoppeling - Voorbereiden terugkoppeling participanten - Communicatie over resultaten	Uitwerken in een omgevingsvisie - Wat is de visie van Nissewaard op de fysieke leefomgeving? - Hoe benutten we de schaarse (ontwikkel)ruimte? Welke koppelkansen zijn er? - Hoe geven we richting aan ruimtelijke initiatieven zodat ze bijdragen aan het gewenste toekomstbeeld zonder de ruimte om met goede ideeën te komen te beperken? - Hoe draagt de gemeente zelf bij aan het gewenste toekomstbeeld? - Wat is er nodig om de omgevingsvisie, na de vaststelling, actueel en relevant te houden?
Oktober / November 2023	Terugkoppeling naar participanten - Organiseren bijeenkomsten - Eindredactie (redactioneel) omgevingsvisie	Terugkoppeling naar participanten - Hebben we het goed gedaan? - Welke keuzes liggen er nog? Wat wilt u hieraan bijdragen? - Hoe wilt u vanuit uw wijk/directe woonomgeving hieraan bijdragen? - Op welke punten moet worden bijgesteld?
December / Mei 2024	Afronding - Communicatie over resultaten - Formele inspraakprocedure	Afronding Besluitvorming

De planning en de invulling van de stappen zoals hierboven weergegeven zijn indicatief.

Organisatie

Voor het proces om te komen tot een omgevingsvisie zijn een bestuurlijk opdrachtgever, een ambtelijk opdrachtgever en een projectleider (ambtelijk opdrachtnemer) aangesteld. Daarnaast is er een ambtelijke werkgroep opgericht met daarin de projectleider, de vakgroep planologie, een beleidsmedewerker RO, een adviseur sociaal domein, een communicatieadviseur, een combinatiefunctionaris en een projectondersteuner.

Omdat visievorming en participatie hand in hand gaan is de (bereidheid tot) samenwerking tussen de ambtelijke projectgroep, het bureau en het separaat in te huren bureau essentieel. Het vraagt om flexibiliteit van alle partijen en een gezamenlijk gevoelde verantwoordelijkheid voor het resultaat. Voor de onderlinge afstemming organiseren we gemiddeld eens in de drie weken een gezamenlijk overleg.

Het bureau is in principe verantwoordelijk voor de organisatie van de participatie en de communicatie rond het opstellen van de omgevingsvisie. Op hoofdlijnen zien we de volgende verdeling voor ons tussen de gemeente en het bureau:

- Het bureau bedenkt een aansprekende communicatiestrategie/campagne en werkt deze uit.
- De kosten voor promotiemateriaal, zaalhuur en dergelijke komen na goedkeuring op kosten van de gemeente. In overleg kan ook gebruik gemaakt worden van ambtelijke inzet.

- Aanwezigheid van menskracht –promotieteam, voorzitter, etc.- is op kosten van het bureau. Daarnaast is in principe bij elke bijeenkomst minimaal 1 persoon vanuit de gemeente aanwezig.
- De gemeente zorgt ervoor dat locaties beschikbaar zijn.
- Communicatiematerialen en middelen aan derden, zoals nieuwsbrieven, mails, berichten op digitale media, worden door het bureau opgesteld en na goedkeuring door de gemeente verzonden.
- Waar het bureau gebruik maakt van gemeentelijke sociale media-kanalen, plaatst de gemeente dit. Kosten voor eventueel andere sociale media komen na goedkeuring voor rekening van de gemeente, de content levert het bureau.

GEMEENTE NISSEWAARD

Postadres Postbus 25, 3200 AA Spijkenisse **Bezoekadres** Raadhuislaan 106, 3201 EL Spijkenisse
Telefoon 14 0181 **E-mail** gemeente@nissewaard.nl **www** nissewaard.nl